

مطالعه فقهی و حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار

سجاد رحمتی، جمال بیگی، بابک پورقهرمانی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۱۷

چکیده

گسترش دین مبین اسلام در سرزمین میانمار و مقاومت مسلمانان در مقابل ستمکاران، موجبات خشونت بر علیه آنها، توسط دولت این کشور را فراهم آورده است. دولت میانمار با اعمال خشونت نسبت به مسلمانان و قتل عام آنها و در برخی موارد تخریب اماکن مذهبی، سعی در نابودی آنها داشته است. این در حالی است که خالق آسمان ها و زمین، چنین اعمالی را قبیح و ناپسند دانسته و مرتکبین آن را وعده دوزخ داده است. با استناد به قواعد فقهی حقوقدانان کشورهای اسلامی نیز این جنایات را محکوم کرده اند. هدف اصلی مقاله حاضر بررسی ماهیت فقهی و حقوقی جنایات ارتكابی بوده و روش تحقیق در این نوشتار به صورت توصیفی، تحلیلی و گردآوری اطلاعات نیز به صورت فیشبرداری می باشد. نحوه انجام پژوهش کیفی بوده و یافته های تحقیق حاکی از این مطلب است که جنایات ارتكابی در میانمار به لحاظ فقهی شامل جرایم علیه اشخاص و اموال بوده و به لحاظ حقوقی می توان آن ها را به عنوان جنایات بین المللی قابل تعقیب دانست.

واژگان کلیدی: میانمار، ماهیت فقهی، ماهیت حقوقی

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی، رشته حقوق کیفری و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران

^۲ دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران (نویسنده مسئول) - [jamalbeigi@iau-](mailto:jamalbeigi@iau-maragheh.ac.ir)

maragheh.ac.ir

^۳ دانشیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران

۱- بیان مساله

سرزمین میانمار همانند دیگر سرزمین ها، متشکل از چندین آیین می باشد. یکی از مهمترین آیین هایی که در سرزمین میانمار وجود دارد، آیین بودایی و آیین اسلام می باشد. طرفداران آیین بودایی، این آیین را والاترین حق دانسته، گفتار نیک و پرهیز از کردار بد را سرلوحه اعمال خود معرفی کرده اند. آنها سعی در برتر جلوه دادن خود بوده و بدین وسیله طرفداران بسیاری را مجذوب خود کرده اند به طوری که این آیین به یکی از ادیان اصلی در جهان تبدیل شده است. بعد از گسترش اسلام در سرزمین میانمار، موجودیت آئین بودایی به خطر افتاد. آنها برای حفظ موجودیت خود، خشونت های بی حد و مرزی را برای نابودی مسلمانان اعمال کردند.

از جمله مهمترین خشونت ها بر علیه مردم مسلمان میانمار می توان به کشتار گروهی (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۶: ۱۰۹۳)، عقیم سازی (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۵: ۴۵)، انتقال اجباری (عزیزی، ۱۳۸۵: ۲۲۳)، تبعید (Schabas, 2009: 36)، مصادره زمین (روستایی، ۱۳۹۵: ۱۷۶)، تبعیض نژادی و جنسیتی (Zarni & Cowley, 2014: 713)، تجاوز ارضی و جنسیتی (Beven, 2006: 126) و نیز انکار تابعیت (Szep & Marshal, 2013: 185) اشاره کرد. ماهیت خشونت های ارتكابی در این سرزمین به دلایل گوناگونی متفاوت بوده و هر دولتی به زعم و نظر خود و همین طور با در نظر گرفتن منافع داخلی و خارجی خود نسبت به تفسیر آنها اقدام می کنند.

به طور خلاصه هدف از مقاله بررسی ماهیت فقهی و حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار می باشد. این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال می باشد که ماهیت فقهی و حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار چه چیزی می باشد؟ نهایتاً برای پاسخ به این سوال ابتدا به بررسی مفاهیم کاربردی و تبیین آنها پرداخته و سپس ماهیت فقهی و حقوقی جنایات ارتكابی را بررسی خواهیم کرد.

۲- پیشینه پژوهش

در سالهای اخیر با توجه به جنایات زیادی که در سرزمین میانمار روی داده است پژوهش های زیادی در این باره صورت گرفته است که به اهم آنها اشاره می شود:

زارع خانمحمدی و محمدعلی پور (۱۴۰۰)، در پژوهش خود تحت عنوان «مواجهه دبیر کل سازمان ملل متحد با نسل کشی مسلمانان روهینگا» بیشتر در رابطه با بی بهرگی از حق تابعیت این اقلیت سخن گفته و به رسمیت شناخته نشدن را تبعیض و عاملی برای جنایت و خشونت بر علیه این اقلیت معرفی کرده اند.

فخر و صادقی (۱۴۰۰)، در پژوهش خود تحت عنوان «مسئولیت کیفری بین‌المللی برای کشتار مسلمانان در میانمار»، بیشتر در رابطه با میزان جنایت واقع شده بر مسلمانان میانمار و مسئولیت کیفری سازمان‌های بین‌المللی و دولت‌ها سخن گفته‌اند.

امراللهی و مظفری فلارتی (۱۳۹۹)، در پژوهش خود تحت عنوان «ژئوپلیتیک مذهب و قومیت در بنگلادش و تأثیر آن بر قدرت در میانمار» همسایگی بنگلادش و میانمار و فقر دولت بنگلادش را عامل خشونت بر علیه مسلمانان میانمار معرفی کرده‌اند و آنها بیشتر به تاریخچه شکل‌گیری قدرت این دو دولت تمرکز کرده و سخن گفته‌اند.

نجاری و پور قصاب امیری و سلیمانی و بهنیاfer (۱۳۹۹)، در پژوهش خود تحت عنوان «مسئولیت دولت‌ها در قبال جنایت علیه مسلمانان روهینگیا در حقوق بین‌الملل تحت تأثیر رقابت‌های ژئوپولیتیکی» جنایات ارتكابی در میانمار را به عنوان یکی از بزرگترین فجایع انسانی در قرن بیست و یک معرفی کرده و دخالت سازمان‌های مدعی حقوق بشر را درخواست کرده‌اند.

مومنی راد و مقامی (۱۳۹۹)، در پژوهش خود تحت عنوان «ارزیابی قضیه اجرای کنوانسیون منع نسل‌زدایی (گامبیا علیه میانمار) در پرتو تعهدات عام‌الشمول» بیشتر به صلاحیت طرح دعوی دولت گامبیا نزد دیوان بین‌الملل دادگستری برای رسیدگی به جرایم ارتكابی در میانمار پرداخته و در آخر اذعان داشته‌اند که این اقدام‌ها می‌تواند به عنوان نقطه عطفی در حقوق بین‌الملل و نظام بین‌المللی محسوب شود.

موسوی اجاق (۱۳۹۹)، در پژوهش خود تحت عنوان «حقوق بشر و مواجهه با نسل‌کشی در میانمار»، تنوع نژادی، قومی و مذهبی در میانمار را بزرگترین عامل وقوع بحران در این دولت عنوان کرده و ناکارآمدی دولت را به عنوان تشدیدکننده این بحران تشریح کرده‌است.

۳- ضرورت و اهمیت پژوهش

با وجود پژوهش‌های متعدد و فراوانی که در رابطه با میانمار و جنایات‌های ارتكابی به رشته تحریر در آمده است ولی با این وجود، هیچ‌کدام از پژوهش‌ها به ماهیت فقهی و حقوقی این جنایات نپرداخته‌اند. در حالی برای پیشگیری از وقوع چنین جنایاتی لازم و ضروری است که ماهیت این جنایات به طور واضح، آشکار شود و تا این ماهیت آشکار نشود نه می‌توان مرتکبان را مجازات و نه می‌توان نسبت به پیشگیری از آن اقدام کرد. بنابراین ما در پژوهش حاضر به ماهیت فقهی و حقوقی این جنایات خواهیم پرداخت.

۴- خاستگاه جنایات ارتكابی در میانمار

خشونت ها و جنایات ارتكابی بر روی مسلمانان میانمار از سوی بودائیان افراطی که از حمایت دولت برخوردارند اعمال می شود. (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۶: ۱۰۸۸) آیین بودائی یکی از ادیان بزرگ جهان بوده که مجموعه ای از اصول اخلاقی و فلسفی را در خود جای دارد. (جعفری، ۱۳۹۲: ۶۸) این آیین هر چند شباهت هایی را با سایر ادیان و همین طور دین اسلام دارد (ارسنجانی، ۱۴۰۰: ۷۱) ولی با این حال قابل مقایسه با دین اسلام نیست چون دین اسلام دینی آسمانی (افضلی، ۱۳۹۴: ۷۲) و کامل کننده ادیان الهی می باشد. گسترش سریع دین اسلام و افزایش آمار مسلمانان در میانمار، باعث شد تا موجودیت بودائیان تزلزل یابد. چون در نظر آنان، چیزی که حقیقت دارد تعالیم بودا است نه خداوند، در حالی که نزد مسلمانان والاترین حق، خداوند متعال است. (همیلتون، ۱۳۸۹: ۱۲۷) این اختلاف مبنایی باعث بروز تشنج، در نتیجه احساس خطر بودائیان و اعمال خشونت های بی شماری علیه مسلمانان گردید.

۵ - ماهیت فقهی جنایات ارتكابی در میانمار

جرم واژه ای عربی بوده و ریشه آن «ج، ر، م» می باشد که در اصل به معنای قطع کردن، چیدن میوه از درخت و نیز ارتكاب گناه یا وادار کردن کسی به کاری ناپسند است. (فراهیدی، ۱۴۰۸: ۱۱۹) این واژه در لغت به معنای گناه، بزه و خطا بوده و در اصطلاح فقهی عبارت از هر نوع عملی است که در شرع مقدس اسلام ممنوع و دارای کیفر دنیوی و اخروی می باشد. (طریحی، ۱۳۷۵: ۱۰۶) بنابراین می توان گفت که جرم فقهی شامل جرایم علیه اشخاص، اموال، امنیت و آسایش عمومی می شود ولی با توجه به اینکه بیشترین میزان جرایم در میانمار بر علیه اشخاص و اموال صورت گرفته است بنابراین ماهیت این جرایم را به لحاظ فقهی بررسی می کنیم:

۵ - ۱ - جرایم علیه اشخاص

جرایم علیه اشخاص، آن دسته از جرایمی هستند که متوجه خود فرد بوده و اموال و دارایی او را شامل نمی شود. از مهمترین جرایمی که شامل این دسته است قتل و زنا می باشد که هر دو جرم در سرزمین میانمار توسط بودائیان افراطی با حمایت دولت بر روی مسلمانان صورت می گیرد. به همین خاطر در این قسمت از پژوهش به بررسی این دو جرم می پردازیم.

۵ - ۱ - ۱ - قتل

قتل در لغت به معنای خارج ساختن روح از بدن (راغب اصفهانی، ۱۴۱۲: ۶۵۵) و به عبارتی نابود کردن زندگی فرد است و در اصطلاح فقهی عملی را شامل می شود که حیات و ادامه آن را از فرد گرفته و مرگ او را منجر

می شود. (مصطفوی، ۱۳۶۰: ۱۹۳) حق حیات در معنای ساده آن به معنای حق وجود و حق بودن می باشد که خداوند عالمیان به عنوان اولین نعمت به بندگانش ارزانی داشته است. این حق که از بنیادترین حقوق بشر محسوب می شود غیر قابل سلب بوده و سالب آن هم به لحاظ دنیوی و هم به لحاظ اخروی دارای مجازات می باشد. نخستین حقی که قرآن کریم برای انسان برشمرده، حق حیات است (جعفری، ۱۳۹۴: ۸) که نشان از اهمیت زندگی و حیات هر شخصی دارد. یکی از آیاتی که خداوند انسان ها را از قتل منع فرموده اند، آیه ۹۲ سوره نساء می باشد. در این آیه چنین آمده است: «هیچ فرد با ایمانی مجاز نیست که مومنی را به قتل برساند»^۴ و همین طور در آیه ۳۳ سوره اسراء می فرمایند: «کسی را که خدا کشتنش را حرام کرده و به جانش حرمت نهاده است جز به حق نکشید»^۵ ولی متأسفانه با وجود دستوراتی که در قرآن کریم از جانب پروردگار عالمیان مبنی بر عدم سلب حیات صادر شده است در سرزمین میانمار هیچ پایبندی نسبت به آن وجود نداشته (داودی و ابوذری، ۱۳۹۷: ۱۲۹) و آمار قتل مسلمانان به بیشترین حد خود رسیده است.

۵ - ۱ - ۲ - زنا

زنا به معنای فجور بوده و مقاربت بدون عقد را زنا می گویند. این عمل از دیدگاه فقها یعنی مردی آلت تناسلی خود را در فرج زنی داخل کند (سلیمی و سلطانی، ۱۳۹۲: ۶۸) حرمت این عمل چنان بیشتر است که خداوند در آیات فراوانی انسان ها را از آن بازداشته و آن را عملی زشت و قبیح دانسته است. در آیه ۳۲ سوره اسراء چنین آمده است: «به زنا نزدیک نشوید که کاری بسیار زشت بوده و بد راهی است»^۶ همچنین آیه ۶۸ سوره فرقان اشاره به مجازات سخت این عمل داشته و چنین آمده است: «و هر کس چنین (زنا) کند مجازات سختی خواهد دید»^۷ ولی با این وجود اعمالی چون خشونت (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۶: ۱۰۹۵) و تجاوز به عنف (www.shabestan.ir) نسبت به زنان و کودکان در میانمار از سوی بوداییان افراطی و نظامیان صورت می گیرد. به دلیل آمار بالای جنایت تجاوز دخالت سازمان های مدعی حقوق بشری لازم و ضروری به نظر می رسد.

۵ - ۲ - جرایم علیه اموال

^۴ وَ مَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقتُلَ مُؤْمِنًا
^۵ وَ لَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
^۶ وَ لَا تَقْرَبُوا الزَّانَةَ إِنَّهَا كَانَتْ فَاحِشَةً وَ سَاءَ سَبِيلًا
^۷ وَ لَا يَزْنُونَ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا

جرایم علیه اموال به آن دسته از جرایمی اشاره دارد که مربوط به اموال شخص بوده و متوجه جان او نیست. از مهمترین جرایم علیه اموال که در سرزمین میانمار به وقوع می پیوندد می توان به جرایم سرقت و تخریب اشاره کرد که در این بخش از پژوهش به شرح آنها پرداخته می شود.

۵-۲-۱ - سرقت

جرم سرقت یکی از قدیمی ترین جرایم علیه اموال در جوامع بشری است. معمولاً مجازات های سنگینی برای مرتکبین آن در جوامع مختلف و ادیان توحیدی پیش بینی شده است. (حضرتی شاهین دژ، ۱۳۹۱: ۱۳۱) سرقت همان بردن مال دیگری بوده و در فقه از آن به عنوان یکی از گناهان کبیره یاد شده است. (حلی، ۱۴۱۰: ۴۸۳) خداوند در قرآن در آیه ۳۸ سوره مائده می فرماید: «دست زن و مرد دزد را به کیفر اعمالشان ببرید»^۸ و این نشان از حرمت شدید سرقت دارد. روایات متعددی نیز مبنی بر حرمت سرقت از ائمه معصومین (ع) وارد شده است. امام صادق (ع) در این باره می فرماید: «شخصی که به خدا ایمان داشته باشد دزدی نمی کند»^۹ (حر عاملی، ۱۴۰۹: ۲۳۶) سرقت اموال مسلمانان میانمار بعد از قتل عام آنها یکی از رایج ترین جرایمی است که بودا ثیان افراطی تحت حمایت دولت انجام می دهند. از سوی دیگر بیمارستان های دولتی میانمار، اعضای اجساد مسلمانان، را دزدیده و آنها را می فروشند (www.armageddon.ir) که مصداق بارز جرایم اموال می باشند.

۵-۲-۲ - تخریب

یکی از جرایمی که بر علیه مسلمانان میانمار صورت می گیرد تخریب اموال آنها می باشد (موسوی اجاق، ۱۳۹۹: ۳۷). تخریب در لغت از منظر فقهی به معنای تباه کردن (معلوف، ۱۳۷۶: ۶۷) و در اصطلاح به معنای ایراد صدمه عمدی نسبت به مال یا شیء متعلق به دیگری است (ولیدی، ۱۳۷۶: ۱۳) هر چیز با ارزشی که امکان اختصاص آن به شخص حقیقی یا حقوقی در میان باشد، موضوع جرم تخریب قرار می گیرد و مهمترین نکته ای که قابل تامل است این می باشد که در جرم تخریب، وسیله خاصی شرط تحقق جرم نیست ولی می تواند عاملی برای تشدید مجازات باشد، مانند تخریب اموال با مواد منفجره که در میانمار صورت می گیرد (www.irdiplomacy.ir).

۶ - ماهیت حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار

^۸ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا

^۹ لا يسرق السارق و هو مؤمن

لازمه تحت تعقیب قرار دادن، محاکمه و پیشگیری از وقوع جرمی، در ابتدا شناسایی ماهیت آن رفتار است. به این معنی که اگر رفتاری جرم تلقی شود می توان آن را تحت پیگرد قانونی قرار داد. به همین منظور در این قسمت از پژوهش به بررسی ماهیت حقوقی جنایات ارتكابی در میانمار می پردازیم:

۶-۱ - جنایت نسل زدایی در میانمار

بنابر تعریف کنوانسیون حقوق بشر، نسل کشی عبارت است از نابودی فیزیکی جمعیتی که افراد آن عمدتاً به نحو غیر ارادی و غالباً از طریق تولد، به آن تعلق دارند، قربانی نسل کشی در حقیقت تنها یک فرد انسان نیست بلکه یک گروه انسانی مد نظر است. (موسوی اجاق، ۱۳۹۹: ۴۰) ماده ۶ اساسنامه دادگاه کیفری بین المللی به پیروی از ماده ۲ کنوانسیون منع و مجازات نسل کشی مصوب ۹ دسامبر ۱۹۴۸ (رحمتی و میر محمد صادقی، ۱۳۹۸: ۹۵) و همچنین ماده ۱ اساسنامه دادگاه کیفری بین المللی به پیروی از ماده ۳ کنوانسیون منع نسل زدایی، جرم ژنوسید یا نسل زدایی را متشکل از یکی از اعمال پنجگانه زیر دانسته و هریک از اعمال زیر را که به تنهایی و به قصد نابود کردن تمام یا بخشی از یک گروه ملی، قومی، نژادی یا مذهبی به وقوع بپیوندد را ژنوسید معرفی می کند:

- کشتن اعضای یک گروه ملی، قومی، نژاد یا مذهبی؛
- ایراد صدمه شدید جسمانی یا روانی به اعضای گروه؛
- تحمیل اقداماتی به منظور جلوگیری از تولد و تناسل بین گروه؛
- تحمیل عمدی شرایط زیستی نامناسبی بر گروه که منتهی به زوال جسمی جزئی یا کلی آن شود؛
- انتقال اجباری اطفال گروه به گروه دیگر. (فخر و صادقی، ۱۴۰۰: ۵۷)

از یک طرف مشخصه های مسلمانان میانمار و از طرف دیگر گواهی تاریخ نشان دهنده این امر می باشد که آن ها یک گروه ملی، قومی، نژادی و مذهبی بوده و به همین خاطر می توانند تحت حمایت کنوانسیون نسل زدایی قرار بگیرند. (Yegar, 1975: 2) از آنجایی که سلب حیات شدیدترین مصداق کشتار دسته جمعی بوده (فخر، ۱۳۸۵: ۱۷۸) و بودائیان افراطی حاضر در میانمار با حمایت دولت متبوع، اقدام به کشتار و سلب حیات این گروه از مسلمانان می کنند (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۶: ۱۰۹۴) به همین منظور طبق بند اول از ماده ۱ اساسنامه دادگاه کیفری بین المللی می توان این اقدام را به عنوان جنایت نسل زدایی تحت تعقیب و پیگرد قرار داد.

۶-۲ - جنایت علیه بشریت در میانمار

جنایت علیه بشریت بخشی از قواعد آمره بین المللی بوده و قوانین ابطال ناپذیر حقوق بین الملل را شکل می دهد. (سجاد پور و ملکی، ۱۳۹۸: ۱۱) این جنایت توسط یک دولت و یا سازمان هایی که دسترسی به قدرت سیاسی دارند طراحی و به صورت یک حمله گسترده یا سازمان یافته بر ضد هر جمعیت غیر نظامی ارتکاب می یابد. (میر وحیدی و فخار حسینی، ۱۳۹۶: ۱۳) مصادیقی مانند قتل عمدی، ریشه کن کردن، به بردگی گرفتن، تبعید یا هر عمل غیر انسانی دیگری که علیه مردم غیر نظامی قبل از جنگ یا در حین جنگ ارتکاب یافته باشد می تواند به عنوان جنایت علیه بشریت اطلاق شود. (سلیمی و کاشان، ۱۳۹۳: ۷) ماده (۱) ۷ اساسنامه دادگاه کیفری بین المللی یازده فقره از انواع جنایات علیه بشریت را بر شمرده که تعداد آنها بیشتر از جرایم مندرج در محکمه نورنبرگ است:

- قتل عمد
- نابود سازی
- برده گیری
- اخراج یا انتقال اجباری جمعیت
- حبس کردن یا ایجاد محرومیت شدید دیگر از آزادی جسمانی که بر خلاف قواعد اساسی حقوق بین المللی ایجاد شود
- شکنجه
- تجاوز جنسی، برده گیری جنسی، فاحشگی اجباری، حاملگی اجباری، عقیم سازی اجباری، یا هر شکل دیگر خشونت جنسی همسنگ با این موارد
- آزار مداوم هر گونه یا مجموعه مشخصی به علل سیاسی، نژادی، ملی، قومی، فرهنگی، مذهبی، جنسی به معنای مذکور در بند ۳ یا براساس سایر معیارهایی که بالاتفاق در حقوق بین الملل غیر مجاز شناخته شده است در ارتباط با هر عملی که در این بند به آن اشاره شده یا هر جرمی که رسیدگی به آن در صلاحیت دیوان است.
- ناپدید کردن اجباری اشخاص
- تبعیض نژادی
- اعمال غیر انسانی مشابه دیگری که عمداً به قصد ایجاد رنج عظیم یا صدمه شدید به جسم یا تمامیت جسمی یا روحی صورت پذیرد. (شریعت باقری، ۱۳۹۰: ۳۴)

مسلمانان میانمار مکرراً آواره سازی اجباری و سازمان یافته و همین طور بی تابعیتی تحمیلی از سوی دولت را تحمل کرده اند. انکار کلی تابعیت ابزاری می باشد که با استفاده از آن شرایط قهر آمیز غیر قابل تحملی بر این گروه از مسلمانان تحمیل شود. این خود به عنوان مهمترین ابزار برای انتقال و تغییر مکان اجباری بوده تا آنها قربانیان تبعید باشند. (روستایی و آرش پور، ۱۳۹۵: ۶۸) از سوی دیگر قتل عمد و نابود سازی (Lallah, 2000: 38) در این سرزمین نسبت به مسلمانان حاکم می باشد که نمونه هایی از مصادیق جنایت علیه بشریت بوده و دخالت سازمان های مدعی حقوق بشری را طلب می کند. هر چند که طبق نظر حقوقدانان و اندیشمندان این عرصه، هر کدام از عناصر مادی جنایت علیه بشریت حتی اگر به تنهایی به وقوع بپیوندد عنصر مادی این جنایت کامل بوده و می توان مرتکب یا مرتکبین آن را تحت پیگرد قانونی قرار داد با این وجود به چند نمونه از مصادیق این جنایت اشاره شد.

۶-۳ - جنایات جنگی در میانمار

جنایات جنگی جنایاتی است که ارتکاب آنها در درگیریهای مسلحانه موجب نقض حقوق بشردوستانه بین المللی می شود. (رستم زاد و ابراهیمی، ۱۳۹۶: ۵۸) به عبارتی دیگر جنایت جنگی به معنای تخلف از قواعد حقوق بین الملل عرفی یا مقررات قراردادی متعلق به مجموعه حقوق بین الملل بشردوستانه در مخاصمات مسلحانه است (عسکری و مسعودی کوشک، ۱۳۹۷: ۱۸۵) عنصر مادی جنایت جنگی به قرار زیر می باشد:

- ممنوعیت اجبار به خدمت در نیروهای دشمن
- تبعید یا انتقال یا حبس غیر قانونی
- حبس غیر قانونی
- هدایت عمدی حملات علیه اهداف غیر نظامی
- خسارت گسترده بلند مدت و شدید به محیط زیست
- حمله یا بمباران مناطق بی دفاع
- کشتن یا زخمی کردن شخص ناتوان
- استفاده ناشایست از نشان ها
- جابجایی توسط نیرو های اشغال گر
- اعلان لغو، تعلیق یا غیر قابل قبول بودن حقوق و دعاوی اتباع طرف مخاصمه در دادگاه
- سپر انسانی واقع شدن غیر نظامیان یا دیگر اشخاص تحت حمایت
- گرسنگی دادن به غیر نظامیان به عنوان یک روش جنگی

- استفاده از سلاح هایی که به بنا به ماهیت شان آسیب بیش از حدی را وارد می کنند
- صدور احکام و اجرای مجازات های اعدام بدون رعایت تضمینات قضایی (سید زاده ثانی و فرهادی آلاشتی، ۱۳۹۳: ۴۸)

با توجه به مین گذاری هایی که توسط نیروهای نظامی میانمار در اطراف روستاهای محل زندگی غیر نظامیان صورت گرفته و بدین وسیله تعداد بی شماری از غیر نظامیان کشته و زخمی شده اند (per.euronews.com) به همین سبب می توان گفت که در میانمار جنایات جنگی نیز صورت گرفته است و بر همین اساس مداخله سازمان های بین المللی را برای حمایت از افراد غیر نظامی طلب می کند.

۷ - نتیجه گیری

از جنبه حقوقی جنایات ارتكابی علیه مسلمانان میانمار که شامل جنایت علیه بشریت، جنایت نسل کشی و جنایت جنگی می شود، جنایات نسل کشی از لحاظ عنصر روانی در دسته جرائم دارای سو نیت خاص می باشد چرا که هدف از این جنایت از بین بردن گروهی خاص یا دارای مذهب خاص می باشد که در میانمار نیز مصداق پیدا میکند چرا که در این سرزمین، از بین بردن مسلمانان روهینگا هدف می باشد و چنانچه عمل مذکور فاقد سو نیت مذکور باشد در دسته جنایات علیه بشریت قابل تعقیب و پیگیری می باشد و همچنین با عنایت به اقدامات و مصادیق موجود در جنایات جنگی که علیه گروه غیر نظامی اتفاق می افتد جنایت موصوف در میانمار مشمول جنایات جنگی خواهد شد. از لحاظ ماهیت فقهی جنایات مذکور شامل دو دسته کلی جنایات علیه اشخاص و جنایات علیه اموال می باشد که مهمترین مصادیق فقهی جنایات علیه اشخاص که در کشور میانمار علیه مسلمانان اتفاق می افتد قتل عمدی و زنا می باشد چرا که بر اساس مبانی فقهی قتل شامل سلب حیات از انسان زنده می شود و با عنایت به تجاوز و جرائمی مانند هتک ناموس نیز اتفاق می افتاد که در فقه تحت عنوان زنا شناخته می شود و دسته دوم جنایات علیه اموال مسلمانان میانمار است که خود شامل سرقت و تخریب اموال می باشد که در فقه و قرآن مورد بررسی قرار گرفته و دارای مجازات مشخص می باشند.

منابع

* قرآن کریم

۱. ارسنجانی، حمیرا (۱۴۰۰)، تاملی بر معنای ایمان در آئین بودا، فصلنامه الهیات تطبیقی، دوره ۱۲، شماره ۲۵
۲. افضل‌ی، عبدالرئوف (۱۳۹۴)، اسلام دین رهایی بخش، پژوهشنامه معرف قرآنی، دوره ۵، شماره ۱۷
۳. امراللهی، محمدتقی و مظفری فلارتی، مازیار، ۱۳۹۹، ژئوپلتیک مذهب و قومیت در بنگلادش و تاثیر آن بر قدرت در میانمار
۴. جعفری، حسین علی (۱۳۹۲)، زن، خانواده و ازدواج در آیین بودا، فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، دوره ۴، شماره ۴
۵. جعفری، علی اکبر (۱۳۹۴). «حقوق بشر در حکومت شیعی پیشگام حقوق بشر بین الملل»، جستارهای سیاسی معاصر، شماره ۱
۶. حر عاملی، محمد بن حسن (۱۴۰۹)، وسائل الشیعه، جلد ۱۴، بیروت: دار احیاء التراث العربی
۷. حضرتی شاهین دژ، صمد (۱۳۹۱)، ماهیت فقهی و حقوقی سرقت الکترونیکی، فصلنامه مبانی فقه و مبانی حقوق اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۲
۸. حلی، ابن ادریس (۱۴۱۰)، السرائر، جلد ۳، بیروت: انتشارات موسسه النشر اسلامی
۹. داودی، مهدی؛ ابوذری، مهرنوش (۱۳۹۷)، نسل کشی در میانمار از منظر حقوق بشر و حقوق بین الملل، دو فصلنامه حقوق بشر اسلامی، دوره ۷، شماره ۱۴
۱۰. راغب اصفهانی، حسین بن محمد (۱۴۱۲) ف المفردات فی غریب القرآن، چاپ اول، دمشق بیروت: انتشارات دارالعلم الدارالشامیه
۱۱. رحمتی، علی؛ میر محمد صادقی، حسین (۱۳۹۸)، امکان سنجی تعقیب و محاکمه مرتکبان جنایات اخیر در میانمار در عرصه ملی و بین المللی با تاکید بر نقش دادگاه مختلط، مجله حقوقی دادگستری، دوره ۸۳، شماره ۱۰۶

۱۲. رستم زاد، دکتر حسین؛ ابراهیمی، مجتبی (۱۳۹۶)، جنایت جنگی و جنایت علیه بشریت عربستان سعودی در یمن از منظر حقوق بین الملل، نشریه پژوهشنامه رسانه بین الملل، شماره ۲
۱۳. روستائی، علیرضا (۱۳۹۵)، نسل کشی فرهنگی در نظام حقوق بین الملل معاصر، تهران، انتشارات جنگل
۱۴. روستائی، علیرضا؛ آرش پور، علیرضا (۱۳۹۵)، پاکسازی قومی مسلمانان میانمار؛ جنایت علیه بشریت یا نسل کشی، فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، دوره ۴، شماره ۱۵
۱۵. روستائی، علیرضا؛ آرش پور، علیرضا (۱۳۹۶)، تحلیل حقوقی خشونت علیه مسلمانان میانمار به مثابه جنایت نسل زدایی، فصلنامه مطالعات حقوق عمومی دانشگاه تهران، دوره ۴، شماره ۴۷
۱۶. زارع خانمندی، مریم و محمد علی پور، فریده (۱۴۰۰)، مواجهه دبیر کل سازمان ملل متحد با نسل کشی مسلمانان روهینگا، پژوهش نامه سیاست بین الملل، دوره ۱۰، شماره ۱
۱۷. سجاد پور، سید محمد کاظم؛ ملکی، علی اکبر (۱۳۹۸)، شورای حقوق بشر و جنایات بین المللی در بحران سوریه، فصلنامه سیاست خارجی، دوره ۳۳، شماره ۳
۱۸. سلیمی، صادق؛ کاشان، حبیب (۱۳۹۳)، بررسی انطباق اقدامات رژیم اسرائیل بر مصادیق جنایت علیه بشریت در سرزمین های اشغالی، تحقیقات حقوقی آزاد، دوره ۷، شماره ۲۴
۱۹. سلیمی، مهدی؛ سلطانی، عباسعلی (۱۳۹۲)، نکاح معاطاتی و تفاوت آن با زنا، پژوهشنامه حقوق اسلامی، دوره ۱۴، شماره ۲
۲۰. سید زاده ثانی، سید مهدی؛ فرهادی آلاشتی، زهرا (۱۳۹۳)، تمایز میان جنایات جنگی در منازعات بین المللی و داخلی: مصادیق و مبانی، پژوهش نامه ایرانی سیاست بین الملل، دوره ۳، شماره ۱
۲۱. شریعت باقری، محمد جواد (۱۳۹۰)، اسناد دیوان کیفری بین المللی، چاپ دوم، تهران، نشر جنگل
۲۲. طریحی، فخرالدین (۱۳۷۵)، مجمع البحرین، قم: انتشارات مرتضوی
۲۳. عزیزی، ستار (۱۳۸۵)، حمایت از اقلیت ها در حقوق بین الملل، همدان، انتشارات نور علم
۲۴. عسکری، پویا؛ مسعودی کوشک، حمید (۱۳۹۷)، تخریب میراث فرهنگی سوریه توسط داعش و راهکارهای مقابله با آن در حقوق بین الملل، مجله حقوقی بین المللی، دوره ۳۵، شماره ۵۸
۲۵. فخر، حسین (۱۳۸۵)، مفهوم نسل کشی در پرتو رای دیوان بین المللی کیفری رواندا، همایش جهانی شدن حقوق و چالش های آن

۲۶. فخر، حسین و صادقی، سالار (۱۴۰۰)، مسئولیت کیفری بین‌المللی برای کشتار مسلمانان در میانمار، دیدگاه‌های حقوق قضایی، شماره ۹۳
۲۷. فخر، حسین؛ صادقی، سالار (۱۴۰۰)، مسئولیت کیفری بین‌المللی برای کشتار مسلمانان در میانمار، فصلنامه علمی دیدگاه‌های حقوق قضایی، دوره ۲۶، شماره ۹۳
۲۸. فراهیدی، خلیل بن احمد (۱۴۰۸)، کتاب العین، جلد ۶، بیروت: موسسه الاعلمی للمطبوعات
۲۹. مصطفوی، حسن (۱۳۶۰)، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، جلد ۹، تهران، انتشارات ترجمه و نشر کتاب
۳۰. معلوف، لوئیس (۱۳۷۶)، المنجد فی اللغه، بیروت، دار المشرق
۳۱. موسوی اجاق، راحله سادات (۱۳۹۹)، حقوق بشر و مواجهه با نسل‌کشی در میانمار، پژوهش‌نامه حقوق بشری، شماره ۲۰
۳۲. موسوی اجاق، راحله سادات (۱۳۹۹)، حقوق بشر و مواجهه با نسل‌کشی در میانمار، نشریه پژوهش‌نامه حقوق بشری، پیاپی ۲۰
۳۳. مومنی راد، احمد و مقامی، امیر (۱۳۹۹)، ارزیابی قضیه اجرای کنوانسیون منع نسل‌زدایی (گامبیا علیه میانمار) در پرتو تعهدات عام‌الشمول، فصلنامه مطالعات حقوقی، سال دوازدهم شماره ۳
۳۴. میروحیدی، وحید و فخارحسینی، مینا، ۱۳۹۶، بررسی جنایات علیه بشریت و دادگاه‌های صالح به رسیدگی، سومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش در علوم و مهندسی
۳۵. نجاری، هادی؛ پورقصاب امیری، علی؛ سلیمانی، حسن؛ بهنیافر، احمدرضا (۱۳۹۹)، مسئولیت دولت‌ها در قبال جنایت علیه مسلمانان روهینگیا در حقوق بین‌الملل تحت تاثیر رقابت‌های ژئوپولیتیکی، فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)، دوره ۱۰، شماره ۱
۳۶. ولیدی، محمد صالح (۱۳۷۶)، حقوق جزای اختصاصی در تفصیل قواعد تخریب اموال و اتلاف عمدی اسناد، تهران، نشر داد
۳۷. همیلتون، ملکم (۱۳۸۷)، جامعه‌شناسی دین، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر ثالث
38. Schabas, William (2009). *Genocide in International Law the Crime of Crimes*, New York: Cambridge University Press, second edition.
39. Lallah, Rajsoomer (2000). "Question of the violation of human rights and fundamental freedoms in any part of the world". UN Economic and Social Council, *Situation of human rights in Myanmar*,
40. Szep, Jason; Marshall, Andrew R.C (2013). "Myanmar Minister Backs Two-child Policy for Rohingya Minority, Reuters".

41. Bevan, Robert (2006). *The Destruction of Memory*. London, cpi/Bath press
42. Zarni, Maung; Cowley, Alice (2014). "The Slow-Burning Genocide of Myanmar's Rohingya". *Pacific Rim Law & Policy Journal*, 23/3:682-752.
43. Yegar, Moshe (1975), "The Muslims of Burma: a study of a minority group", *Bulleten of the School of Oriental and African Studies*, n 38, 486-487.
44. [http: shabestan.ir](http://shabestan.ir)
45. [http: www.armageddon.ir](http://www.armageddon.ir)
46. www.irdiplomacy.ir
47. per.euronews.com